

Dnes už nestojí otázka či, ale ako začať

Technológie spájané s Industry 4.0 sú len nástrojom, hovorí Martin Morháč

Aký je stav implementácie Industry 4.0 na Slovensku?

Na prelome augusta a septembra v minulom roku urobila expertná platforma Industry4UM prieskum stavu Industry 4.0 v priemyselných podnikoch na Slovensku. Výsledky sú celkom prekvapujúce. Takmer 50% respondentov už začalo s nejakou formou implementácie, 20% firiem už má spracovanú stratégiu Industry 4.0 a dokonca ju už aj realizuje. Len asi 25% firiem sa ešte nezačalo zaoberať problematikou Industry 4.0. Situácia sa v minulom roku začala dosť dynamicky meniť. Kým sme ešte na začiatku roka bojovali s mýtmi, v priebehu nasledujúceho pol roka sa problematikou začala zaoberať väčšina firiem. Je však ešte potrebné zmeniť viaceré prístupy, pretože aktuálne sa firmy stavajú k Industry 4.0 ako k technologickej zmene a nevnímajú to ako strategický prístup. Svedčí o tom aj fakt, že v mnohých firmách sú vedením poverení IT manažéri, pričom sa kreuje budúcnosť firiem, ktorú má riadiť top management.

Na čo by firmy mali zamerať pozornosť?

Pre podniky nastáva obdobie zásadnej zmeny. Začína fáza, v ktorej nestačí dodávať len to, čo od nás zákazník chce. Najlepšie to vyjadril Guy Kawasaki, hlavný evangelizátor Apple, ktorý vyhlásil: „...podniky musia ísť nad rámec spokojných zákazníkov, musia ich potešiť jedinečným spôsobom, ktorý je kombináciou atraktivity, dôvery a skvelých výrobkov“. Čiže je potrebné strategicky nastaviť firmu tak, aby pridávala novú hodnotu pre zákazníka, zachytenú nielen v produkte, ale aj v spôsobe jeho dodania, prezentácie sa na trhu, v komunikácii a plnení sľubov. Technológie spájané s Industry 4.0 sú len nástrojom, ktorý nám umožní dodávať zákazníkovi také hodnoty, o akých sme si v minulosti netrúfali ani snívať. Pri všetkej úcte k IT manažerom, toto je bez výhrad úlohou top manažmentu.

Kde majú firmy pôsobiace na Slovensku hľadať príležitosti na digitalizáciu?

V súvislosti s Industry 4.0 sa hovorí o troch strategických príležitostiach. Prvou je vertikálna a horizontálna integrácia procesov. Tým sa myslí prepojenie vnútrofirémnych procesov a procesov na externých subdodávateľov, na partnerov, na zákazníkov a na servis tak, aby informácie tiekli plynule všetkými smermi, aby boli v celej firme jednotné a okamžite dostupné pre všetkých účastníkov. Oproti súčasnosti by sa mal rozsah spracovávaných dát zásadne rozšíriť, mali by sa začať sledovať a zbierať dáta o stavoch, ktoré sa dnes pre doteraz nedostatočné technoló-

gie nemohli sledovať. V zbere a spracovaní dát sú obrovské príležitosti na zvýšenie produktivity, kvality, rýchlosti reakcií a podobne. Keď sa pozrieme dovnútra väčšiny podnikov na Slovensku, tak hovoríme o piatich oblastiach: Výrobné procesy, Inžinierske procesy, Logistické procesy, Riadenie energetiky a Prediktívna údržba. Naša skúsenosť je taká, že väčšina firiem práve tu začína.

Druhou príležitosťou je digitalizácia výrobkov a služieb. V budúcnosti všetky výrobky i veci okolo nás budú inteligentné a pripojené na internet. Tu si musíme uvedomiť, že sa nejedná len o pripojenie na internet, ale za tým je potrebné vybudovať zber dát, ich spracovanie a vyhodnocovanie v nejakom platforme a využiť tieto informácie na poskytovanie nových služieb. Treťou príležitosťou je zmena biznis modelu. Nové služby priniesú nové možnosti a zásadne zmenia formy podnikania. Príkladom môžu byť Uber, Airbnb, ktoré pred desiatimi rokmi neexistovali a dnes sú najväčšími hráčmi na trhu. Táto zmena bude prichádzať postupne, priamo alebo nepriamo zasiahne všetky firmy.

Ako by mali firmy začať?

Firmy dnes nemajú skúsenosti s tak rozsiahlou, zásadnou, náročnou a zároveň aj dlhodobou transformáciou akou je Industry 4.0. Čiže je potrebné začať s učením sa. Na začiatok urobiť niekoľko menších projektov, zozbierať skúsenosti, a na ich základe nastaviť dlhobehjšiu stratégiu, ktorá by mala priniesť dlhodobú transformáciu podniku. Základom by malo byť najst' vo vnútri firmy vhodných, zapálených entuziastov, ľudí, ktorí chcú zmeny. Tí by mali zvládnuť úvodné projekty a postupne prerásť do širšieho tímu, schopného realizovať aj náročnejšie zmeny.

Čo by mal byť ten prvý reálny krok, ktorý by mal priniesť viditeľnú zmenu?

Na nedávnej konferencii TRENDUSTRY sa účastníci zhodli na tom, že jednou zo zásadných prekážok pri digitalizácii firiem je neporiadok v dátach. Žiaľ! musím konštatovať, že zatiaľ do každej firmy, do ktorej sme vstúpili, sme našli množstvo nedostatkov. Každá firma je plná nespokojných softvérových aplikácií, množstva „dátových ostrovov“, vzájomne neprepojených, množstva situácií, kedy je ten istý údaj nezávisle aktualizovaný vo viacerých systémoch. Excel sa dnes takmer v každej firme používa ako doplnok k informačným systémom, pričom dáta uzatvára do súboru a pre väčšinu účastníkov sa tieto dáta stávajú nedostupnými. Takže jednou z prvých úloh by malo byť dať do poriadku firemné dáta.

Čo je lepšie robiť veľké projekty, alebo zvoliť postupné kroky?

Ísť do veľkých projektov je vždy veľmi riskantné. Menšie projekty majú oveľa väčšiu pravdepodobnosť na úspech. Ľudia sú povzbudení, pretože pomerne rýchlo vidia výsledky, dá sa dosiahnuť oveľa skôr návratnosť. Aj veľké zábery sa dajú rozdeliť do viacerých menších projektov a postupným spúšťaním jednotlivých častí si priebežne overujeme funkčnosť toho vykonaného.

Aké možno očakávať dopady na človeka a zamestnanosť?

Človek bude nahrádzaný digitalizáciou a robotizáciou všade tam, kde sú opakované rutinné činnosti. Zoberme si, koľko času venujeme neproduktívnym činnostiam, tam všade sme nahraditeľní. Skutočne kreatívna časť práce konštruktéra – vývojára sa pohybuje niekde okolo 10%. Všetko ostatné môže za neho robiť automat. Tento pohľad vytvára pocit, že svet bude preplnený množstvom nezamestnaných. Na druhej strane človek bude postupne oslobodzovaný od súčasného pracovného „otroctva“ a bude slobodnejší.

Renomovaná agentúra McKinsey vydala na konci roka 2017 štúdiu, ktorá hovorí o tom, že do roku 2030 Industry 4.0 síce v niektorých oblastiach spôsobí znižovanie pracovných miest, ale zároveň vytvorí množstvo nových príležitostí. V záveroch štúdie sa konštatuje, že do roku 2030 je zamestnanosť udržateľná. Ja som optimista, transformácia poľnohospodárstva je príkladom, kedy sa ľudstvo relatívne bezproblémovo vysporiadalo s tak obrovskou zmenou.

Ing. Martin Morháč, predseda predstavenstva, SOVA Digital a.s.